

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
4 juli 2023

Kenmerk
Z/22/054631 / D/23/110570

Portefeuillehouder
Ivo ten Hagen

Portefeuille
Vergunningverlening en handhaving

Opsteller
Kasbergen, Debra

Onderwerp
Raadsinformatiebrieven VTH-beleidsplan Oudewater 2023-2027

Kennisnemen van

Door middel van deze raadsinformatiebrieven informeren wij u over het nieuwe vergunningen, toezicht en handhaving beleid van de gemeente Oudewater (hierna: VTH-beleidsplan). In deze raadsinformatiebrieven leest u hier meer over.

Inleiding

Voor u ligt het VTH-beleidsplan 2023-2027 van de gemeente Oudewater. Dit VTH-beleidsplan schetst het kader waarbinnen het team VTH van gemeente Oudewater haar taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het Omgevingsrecht en de APV en Bijzondere Wetten uitvoert. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn belangrijke instrumenten voor de overheid in relatie tot haar inwoners en bedrijven. Initiatiefnemers willen graag ideeën kunnen realiseren, terwijl omwonenden en andere belanghebbenden willen dat hun belangen worden beschermd. Met dit VTH-beleidsplan willen wij transparant zijn over wat we doen, waarom we het doen, welke keuzes we maken bij het uitvoeren van onze VTH-taken en hoe we dit hebben georganiseerd. Daarmee geven we invulling de wettelijke verplichting op grond van het Omgevingsbesluit om over beleid voor de uitvoerings- en handhavingstaken uit het Omgevingsrecht te beschikken.

Op 1 juli 2023 eindigt de looptijd van het huidige VTH-beleid Oudewater 2019-2023. Tezamen met landelijke ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb) en Wet goed verhuurderschap, maakte dat actualisatie van het VTH-beleid nodig was.

We dragen bij aan de ambities van Oudewater

In het VTH-beleidsplan wordt de richting voor de komende periode (2023-2027) bepaald. Bij het opstellen van het VTH-beleid is aansluiting gezocht bij de bestaande kernwaarden en uitgangspunten van de gemeente Oudewater. Tevens is aansluiting gezocht bij relevante ontwikkelingen, de vastgestelde Omgevingsvisie, en de ambities uit het collegewerkprogramma. De taken van de vergunningverleners, toezichthouders en handhavers hebben impact op deze ambities. We laten zien wat we met VTH-beleid bijdragen aan de ambities van de gemeente Oudewater.

We zetten onze capaciteit zo zinnig mogelijk in voor Oudewater

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn instrumenten die we inzetten om ontwikkelingen mogelijk te maken en

om knelpunten in de fysieke leefomgeving te voorkomen en weg te nemen. Omdat de gemeente een veelheid aan vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken heeft, ontkomen we er niet aan prioriteiten te stellen en keuzes te maken. In dit beleidsplan wordt op basis van een probleem- en risicoanalyse aangegeven welke keuzes wij maken. Hierdoor is het voor inwoner, bestuurder en ambtenaar helder waar onze prioriteiten liggen. In Oudewater zetten we de capaciteit voor VTH in voor de meest risicovolle en prioritaire taken. De prioriteiten bepalen we onder andere vanuit beschikbare data én in samenspraak met onze interne en externe samenwerkingspartners.

Het niveau van dienstverlening voor de uitvoering van VTH-taken ligt vast;

Dit beleid geeft kaders voor de dienstverlening op het gebied van VTH-taken. Deze kaders werken door in de werkwijzen en processen. Hier zit een relatie met het organisatieplan 'Huis op orde', in het specifiek met het project 'processen structureren'. Het VTH-beleidsplan zorgt voor uniformiteit in het kwaliteitsniveau en borgt dat de kwaliteit niet onder het afgesproken kwaliteitsniveau zakt. In het VTH-beleidsplan staan de algemene doelen van de Omgevingswet en de kwaliteitsdoelstellingen uit de landelijke kwaliteitscriteria centraal. Het VTH-beleidsplan draagt bij aan verdergaande professionalisering en uniformering van de uitvoering van de VTH-taken en beoogt een gelijk minimaal uitvoeringsniveau. Dit draagt bij aan een gelijk speelveld voor inwoners en bedrijven.

Continue aandacht voor uitvoeringskwaliteit

Het VTH-beleid vormt één van de producten van de beleidscyclus. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's werken wij de concrete activiteiten uit en wordt ingespeeld op de huidige ontwikkelingen. Vervolgens evalueren we jaarlijks in een evaluatieverslag wat deze activiteiten hebben bijgedragen aan de doelen en ambities. Naar aanleiding daarvan stellen we onze activiteiten vervolgens weer bij. We blijven gedurende de hele beleidscyclus, bijvoorbeeld aan de hand van data, monitoren en evalueren of met de uitvoering van het beleid nog het juiste resultaat wordt behaald of dat er tussentijds bijgestuurd zal moeten worden. Zo geven wij invulling aan het continue verbeteren. Samen bouwen we verder aan een veilige, leefbare, gezonde en duurzame stad zodat we met elkaar zorgen voor een stad waarin mensen zich veilig, thuis en welkom voelen.

Omgevingswetproof

Met de invoering van de Omgevingswet verandert veel binnen het vakgebied van VTH. Dit speelt op het niveau van terminologie en zijn er inhoudelijk wijzigingen. Hoewel de Omgevingswet en Wkb nog niet in werking zijn getreden, kiezen wij ervoor om met dit beleidsplan aan te sluiten bij vernieuwde wet- en regelgeving. Om in een overgangperiode tot en met de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb te voorzien, verwijzen we waar nodig naar oude begrippen.

Weergave

Om het beleidsplan beter communiceerbaar op te stellen en om meer draagvlak te creëren in de organisatie en bij onze inwoners en bedrijven is voor het VTH-beleid gekozen voor een nieuwe weergave. In het VTH-beleidsplan staan alle belangrijke punten die worden behandeld waarbij de beleidscyclus de leidraad is. Hierin staat alles wat erin moet staan, maar niet meer dan nodig is. Daarnaast hebben we de kernboodschap van het VTH-beleidsplan laten vertalen in 6 visualisaties.

Inzicht

Tevens wordt meer inzicht gegeven in de financiële en personele middelen. De uitwerking hiervan is gevat in twee tools; de monitoringstool doelstellingen en acties en de zogenaamde smarttool. Deze tools vormen de basis voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

Kernboodschap Doelstellingen

Voor de komende beleidsperiode hebben wij de volgende 6 verschillende doelstellingen opgesteld:

1. De komende beleidsperiode realiseren wij de implementatie en borging van nieuwe werkwijzen en processen conform de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Dit doen we zodat met deze (grootschalige) wetswijzigingen onze processen en werkwijzen weer volledig up to date zijn. Hiernaast is ons doel om dit goed in de systemen te borgen.
2. De komende beleidsperiode realiseren we de inrichting van een monitoring- en evaluatiecyclus in de werkwijze en de systemen. Hiermee zorgen we voor deugdelijke managementinformatie. Dit doen we zodat we hiermee beter inzicht krijgen in onze werkzaamheden en inzet van middelen. Daardoor hebben we continue aandacht voor het functioneren van onze dienstverlening.
3. We zoeken toenadering met interne en externe samenwerkingspartners om te zorgen voor een goede vertaling van beleid naar uitvoering en van uitvoering naar beleid. Dit doen we om zo de uitvoerbaarheid van beleid te borgen en aan te sluiten op de beleidscyclus van de Omgevingswet.
4. Komende beleidsperiode voldoen aan de landelijke eisen ten aanzien van kennis en kunde, de zogenoemde kritieke massa uit de kwaliteitscriteria. Dit doen we zodat we de eenduidige en betrouwbare aanpak van de gemeente Oudewater kunnen waarborgen binnen de organisatie.

5. We dragen de komende beleidsperiode bij aan een structurele aanpak m.b.t. de opgave 'arbeidsmigranten'. Daarmee dragen bij aan het doel van deze opgave, namelijk: beter zorgen voor en beschermen van arbeidsmigranten, en minder overlast en meer veiligheid voor inwoners.

6. De gemeente is gericht op haar inwoners en ondernemers en heeft een open houding voor maatschappelijk initiatief. Dit doen we zodat we meer werken vanuit de geest van de Omgevingswet en zo ruimte bieden voor kansrijke initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan de gemeente Oudewater.

Deze doelen zijn tot stand gekomen na een trendanalyse en sterkte- en zwakteanalyse. Hieruit zijn een aantal verbeterpunten en ontwikkelingen naar voren gekomen waar VTH op in moet spelen. Om deze doelen te bereiken, hebben we een reeks acties opgesteld die gericht zijn op het behalen van de gewenste resultaten. Onze organisatie evalueert jaarlijks de voortgang van deze acties en stelt onze koers indien nodig bij. Hierbij kijken we niet alleen naar de behaalde resultaten, maar ook naar de ontwikkelingen in de omgeving en de behoeften van onze stakeholders. Zo blijven we flexibel en kunnen we onze inspanningen optimaal afstemmen op de veranderende omstandigheden.

Prioritering

Er zal nooit voldoende capaciteit zijn om alle VTH-taken uitputtend uit te voeren. Een VTH-beleidsplan opstellen, betekent dan ook keuzes maken en prioriteiten stellen. Dit gebeurt aan de hand van een prioriteitstelling waar een risicoanalyse aan ten grondslag ligt. Hiermee maken we keuzes voor de inzet van capaciteit en middelen. Om medewerkers zo effectief mogelijk in te zetten, is door het bepaald welke activiteiten binnen de gemeente prioriteit hebben en welke minder. Deze afweging vindt plaats door toepassing van een risico-inschatting. Het risico wordt berekend door de formule kans * effect = risico. De overblijvende score noemen we het gemiddelde risico van slecht naleefgedrag. De inzet op activiteiten met een lage prioriteit is minder dan op activiteiten met een hoge prioriteit. Hierbij kan gedacht worden aan de diepgang van toetsing van een vergunningaanvraag of een toezichtmoment, de bezoekfrequentie van toezicht en de wijze waarop handavingsverzoeken in behandeling worden genomen (nu doen of later inplannen).

Het gemiddelde risico is gekoppeld aan de prioritering van laag tot hoog. De prioritering is sturend voor onze inzet op toezicht en handhaving, waarbij wij uitgaan van 3 scenario's. Indien er sprake is van een prioriteit 'hoog' vindt directe handhaving plaats, bij prioriteit 'gemiddeld' projectmatig of op basis van een verzoek om handhaving of andere directe aanleiding en bij prioriteit 'laag' uitsluitend projectmatig. Deze prioritering is niet van toepassing op de werkzaamheden van de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Zij werken informatie-gestuurd. Dit houdt in dat de inzet van boa's bepaald wordt aan de hand van meldingen of signalen uit de wijken. Daarbij kunnen zij gebruik maken van themagericht toezicht. De planning van de inzet is geborgd in een uitvoeringsplan.

Strategieën

Om er als gemeente zorg voor te dragen dat het naleefgedrag onder inwoners en bedrijven verbetert en de kwaliteit van de leefomgeving verbetert, hanteert het VTH-team verschillende uitvoeringsstrategieën. De strategieën beschrijven onze manier van werken op hoofdlijnen door een opsomming van de belangrijkste uitgangspunten. De strategieën vormen daarmee de basis voor de processen en werkwijzen, welke intern zijn beschreven. We benoemen hier de belangrijkste uitgangspunten:

We stimuleren eigen verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor naleving van regels ligt in eerste instantie bij burgers en bedrijven zelf. Door bewustwording bij inwoners en bedrijven te vergroten, zal de betrokkenheid en het draagvlak voor (spontane) naleving van wet- en regelgeving vergroten.

We zetten in op mediation en buurtbemiddeling wanneer dat effectief is of kan zijn

In sommige situaties kan de inzet van een onafhankelijk mediation-traject uitkomst bieden voordat er juridische wegen worden bewandeld. Daarnaast is de gemeente aangesloten bij Kwadraad, een stichting die buurtbemiddeling in kan zetten. De gemeente onderzoekt altijd de effectiviteit van mediation en buurtbemiddeling. Bij verzoeken om handhaving en klachten wijzen we onze inwoners op de mogelijkheid van mediation of buurtbemiddeling. Handhaving komt pas aan de orde in die gevallen dat in het (informele) voortraject niet tot de gewenste oplossing wordt gekomen.

Ja, mits..

We hebben een open houding voor maatschappelijk initiatief. Initiatieven worden beoordeeld op mogelijkheden. De beoordeling gaat uit van 'Ja, mits...' In plaats van 'Nee, tenzij...'. We werken naar een vergunbare aanvraag toe, 'op voorwaarde dat' aan wet- en regelgeving voldaan kan worden. Hiermee werken we al volgens de principes van de Omgevingswet. Samen met onze inwoners, bedrijven, partners en andere teams binnen de gemeente Oudewater dragen we actief bij aan verschillende opgaven binnen onze gemeente. Met als doel ervoor te zorgen dat de (hoogwaardige) kwaliteit van de omgeving geborgd blijft en verbeterd wordt.

We werken programmatisch en risicogestuurd

Gemeenten hebben te maken met een groot aantal toezicht- en handhavingstaken. Dit zorgt ervoor dat het niet mogelijk is voor gemeenten om elke handhavingstaak op hetzelfde niveau uit te voeren. De beschikbare capaciteit en middelen brengen met zich mee dat er keuzes gemaakt moeten worden, wat doen we wel en wat doen we (nu) niet? Daarom vindt

toezicht en handhaving programmatisch plaats. Dit houdt in dat de handhaving op grond van een planning gebaseerd op een risicoanalyse plaatsvindt.

Financiën

Het VTH-beleidsplan is budgetneutraal en heeft geen directe financiële consequenties. Het VTH-beleidsplan sluit aan op bestaande ambities en uitvoeringskaders. De beschikbare middelen zijn voldoende om de VTH-taken uit te voeren. We verwachten daarom dat het VTH-beleidsplan binnen de bestaande budgettaire kaders kan worden gerealiseerd. Wel wordt jaarlijks in het uitvoeringsprogramma bekeken of bijgestuurd moet worden. Zo spelen we tijdig in op ontwikkelingen. Eventuele bijsturing vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus.

Vervolg

Dit beleidsplan vormt tevens de basis voor het jaarlijks opstellen van het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken en bijbehorende evaluatie van voorgaande jaar. De komende jaren zal er veel veranderen in de werkwijze van de VTH-taken als gevolg van de ontwikkelingen op het gebied van het Omgevingsrecht, waaronder de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb. Het VTH-beleidsplan is een uitstekende basis (fundament) voor verdere doorontwikkeling van het VTH-domein onder de Omgevingswet en de Wkb. Het VTH-beleidsplan is een dynamisch document dat jaarlijks kan worden herzien op basis van de evaluatie.

Bijlagen

1. VTH beleidsplan Oudewater 2023-2027.
